

RIZICI PREVREMENE MENOPAUZE

Vujovic Svetlana

Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Klinika za endokrinologiju Kliničkog centra Srbije, Predsednik “Multidisciplinarnog udruženja za menopauzu Srbije”, International Menopause Society Board Member

Menopauza predstavlja starosni prestanak menstruiranja koji se javlja godinu dana posle poslednje menstruacije i traje do kraja života. Rana fiziološka menopauza nastaje između 40. i 45. godine, a ukoliko se javi pre 40. godine označava se kao prevremena insuficijencija ovarijuma (PIO). Tipični simptomi i znaci su: valunzi, nesanica, loša koncentracija, depresivnost, iritabilnost, bolovi u kostima i mišićima, vrtoglavice, suvoća kože i sluzokože, smanjenje libida itd. Menopauza predstavlja nezavisni faktor rizika za kardiovaskulne bolesti jer hipoestrogenija dovodi do hipertenzije, dislipidemije, koagulopatija, insulinske rezistencije, abdominalne gojaznosti i inflamacije (preko citokina). Posle postavljanja dijagnoze menopauze na osnovu kliničke slike i hormonskih analiza, uz prethodno isključivanje kontraindikacija, neophodno je uvesti supstitucionu hormonsku terapiju estradiolom, progesteronom i, po potrebi, androgenima u cilju prevencije hroničnih bolesti. Terapija estradiolom povećava ekskreciju apolipoproteina, smanjuje transkripciju lipoproteinske lipaze, reguliše ekspresiju PPAR alfa, proliferaciju adipocita, ima antioksidantne efekte i efekte antagonista kalcijuma čime se inhibiše hipertrofija miokarda i usporava proces ateroskleroze. Iz navedenih razloga stopa mortaliteta se smanjuje 30%, a preventivni efekti se održavaju čak 10 godina po prekidu terapije. Na nivou kosti estradiol stimuliše apsorpciju kalcijuma intestinalno i direktno utiče na metabolizam kosti. Androgeni su apsolutno indikovani kod žena sa adneksktomijom učinjenom zbog benignih bolesti ili u slučaju smanjenog libida. Ne postoji vremensko ograničenje primene hormonske terapije. Doziranje je individualno, a kontrole dva puta godišnje. Ženama sa PIO neophodno je uvesti terapiju odmah po postavljanju dijagnoze, dati je u duplo većoj dozi i primenjivati je bar do 55. godine života. Terapijom se postiže prevencija bolesti u menopauzi.